

องค์ประกอบการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในเขตภาคใต้ฝั่งตะวันออก

FACTORS OF LEARNING COMMUNITY OF THE EXPANDED EDUCATIONAL OPPOTUNITIES SCHOOLS IN THE SOUTH EAST COAST OF THAILAND

สมพร ญาณสูตร (Somporn Yanasoot)*
เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (Sermsak Wisalaporn)**
ไพศาล หวังพานิช (Paisarn Wangpanich)***
สงวนพงศ์ ชวนชม (Sanguanpong Chuanchom)****

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้เพื่อศึกษาตัวบ่งชี้การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้และเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงตามสภาพจริงขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในเขตภาคใต้ฝั่งตะวันออกกับกลุ่มผู้รู้ชุด ได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดเป็นองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ จากนั้นได้วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis) สกัดปัจจัยเพื่อพิจารณาจัดกลุ่มตัวแปรด้วยวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบ และหมุนแกนแบบอโรโกนอล ด้วยวิธีเวรีแม็กซ์ เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีความเที่ยงตรงตามเนื้อหาโดยการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญ 7 คน ได้ค่า I-CVI ระหว่าง .86 - 1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .98 ประชากรเป็นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในเขตภาคใต้ฝั่งตะวันออก ผู้ให้ข้อมูลการวิจัยเป็นผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้างานวิชาการและหัวหน้างานบุคลากรในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จำนวนทั้งสิ้น 1,125 คน จากนั้นนำตัวบ่งชี้มาพัฒนาเป็นแบบสอบถามเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มผู้รู้ชุด (Known Group) เป็นผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาที่มีผลการประเมินคุณภาพทางการศึกษาจาก สมศ.รอบที่สอง ในระดับดีถึงดีมากทุกมาตรฐาน จำนวน 30 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง วิเคราะห์ข้อมูลโดยการทดสอบค่าที (t-test) กับค่าเฉลี่ยระดับมาก ($\mu = 3.50$) เพื่อยืนยันความเที่ยงตรงตามสภาพจริง

* ดุษฎีบัณฑิต หลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

** ศาสตราจารย์ ดร.สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล : ประธานที่ปรึกษา

*** รองศาสตราจารย์ ดร. สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล : กรรมการที่ปรึกษา

**** อาจารย์ ดร.สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล : กรรมการที่ปรึกษา

ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนขยายโอกาส การศึกษาในเขตภาคใต้ฝั่งตะวันออก ประกอบด้วย 11 องค์ประกอบ 90 ตัวบ่งชี้ เมื่อวิเคราะห์ องค์ประกอบเชิงสำรวจ พบว่า สามารถจัดได้ใหม่เป็น 11 องค์ประกอบ 85 ตัวบ่งชี้ อธิบาย ความแปรปรวนได้ ร้อยละ 67.08 เรียงตามค่าน้ำหนักองค์ประกอบจากมากไปน้อย ตามลำดับ คือ

1) การแบ่งปันอำนาจ มี 8 ตัวบ่งชี้ 2) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจมี 7 ตัวบ่งชี้ 3) การส่งเสริมภาวะผู้นำ มี 8 ตัวบ่งชี้ 4) ค่านิยมและวิสัยทัศน์เพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียนมี 9 ตัวบ่งชี้ 5) ค่านิยมและวิสัยทัศน์เพื่อการทำงานร่วมกันของบุคลากรมี 10 ตัวบ่งชี้ 6) การเรียนรู้ร่วมกันมี 10 ตัวบ่งชี้ 7) การประยุกต์ความรู้เพื่อประโยชน์ของผู้เรียนมี 4 ตัวบ่งชี้ 8) โครงสร้างทางกายภาพที่สนับสนุนมี 8 ตัวบ่งชี้ 9) โครงสร้างทางทรัพยากรบุคคลมี 9 ตัวบ่งชี้ 10) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้แนวปฏิบัติที่ดีร่วมกันมี 5 ตัวบ่งชี้ และ 11) การให้ข้อมูลย้อนกลับ มี 7 ตัวบ่งชี้

จากการนำตัวบ่งชี้ที่ค้นพบ ไปทดสอบกับกลุ่มผู้รู้ชุดปรากฏว่า มีนัยสำคัญทางสถิติ ทุกตัวบ่งชี้ ซึ่งสามารถยืนยันได้ว่าตัวบ่งชี้ทั้ง 85 ตัวบ่งชี้ มีความเที่ยงตรงตามสภาพจริง

คำสำคัญ : ชุมชนแห่งการเรียนรู้ / โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

Abstract

The objectives of this research were study 1) to factors constituents of learning community of expanded educational opportunities school in south east coast 2) to indicators the of learning community of the expanded educational opportunities school in the south east coast, and 3) to determine the exact condition of the elements and indicators of a learning community of expanded educational opportunities school in the south east coast with known groups. Research documents related to the major constituents. The elements and indicators from the survey analysis, extraction of determining factors components and the rotation axis of the Argonauts Max's method. The instrument used was a questionnaire about the five-level scale precision by examining the contents of a 7 at the I-CVI value was between .86 – 1.00 and .98 with a confidence equal to the population as it expanded educational opportunities in the region. The data given by the executive education officers, acting head of academic teachers and supervisors, school personnel, expand educational opportunities. Total of 1125 people, then the indicator was developed as a survey of their apparent 30 students, analyze the data by testing the value of T (t-test) based on the $t = 3.50$) with the program. μ criteria to interpret the average level to confirm the accuracy of actual conditions.

The results shown that factors of a learning community of the school expanded educational opportunities in the south east coast consists of 11 components, 90 indicators when analyzing the survey results have been organized into 11 components, 85 indicators explained variance percentage. 67.08 percent by weight of elements in descending order

are: 1) the sharing of power, 8 indicators 2) participation in decision making, 7 indicators 3) to promote leadership, 8 indicators 4) values and vision for the learning of learners, 9 indicators 5) values and vision for the interoperability of personnel, 10 indicators 6) to learn together, 10 indicators 7) the application of knowledge for the benefit of learners, 4 indicators 8) that supports the structure, 8 indicators 9) human resource structure, 9 indicators 10) to share and learn best practices 5 indicators and 11) to provide feedback, 7 indicators.

The found indicators have tested with a known group appeared to be statistically significant for all indicators. This can be confirmed that the 85 indicators are accurate indicators of actual conditions.

Keywords : Learning Community / The Expanded Educational Opportunity School

บทนำ

สถานการณ์ของโลกเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วในทุกด้าน ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบมาถึงวิถีชีวิตของผู้คนในยุคโลกาภิวัตน์ ดังนั้นเราจึงต้องเตรียมความพร้อมในการพัฒนาคนให้สามารถช่วยตนเองและผู้อื่นได้ตามอัธยาศัย อันจะเป็นการพัฒนาประเทศชาติโดยรวม เครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนาคนคือการศึกษา ซึ่งนำมาใช้เป็นกลไกในการสร้างชาติ สร้างคนและสร้างงาน เพื่อให้ประชาชนในชาติเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ สถานศึกษาเป็นหน่วยงานที่ให้การศึกษาแก่เยาวชนและบุคคลในชุมชน จึงจำเป็นต้องพัฒนาให้เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ โดยมุ่งหวังให้ประชาชนชาวไทยมีศักยภาพในการพัฒนาตนเองให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี และร่วมกันพัฒนาประเทศชาติให้สามารถอยู่ในสังคมโลกได้อย่างสันติสุข

การใช้การศึกษาเพื่อเป็นเครื่องมือในการพัฒนาประเทศนั้น ปัจจุบันในหลายประเทศก็ได้ให้ความสำคัญในการพัฒนาคนเพื่อมุ่งพัฒนาประเทศสู่สังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ (Knowledge-based Economy Society) ให้เป็นสังคมที่ประชาชนมีความรู้และศักยภาพในการแสวงหาความรู้สำหรับการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ อันประกอบด้วยความสามารถพื้นฐาน ได้แก่ สามารถเรียนรู้ สร้างความรู้ ใช้ความรู้ และผลิตผลงานคุณภาพสำหรับการแข่งขันได้ ระบบการศึกษาจึงจำเป็นต้องพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยมีระบบการบริหารจัดการการศึกษาที่เหมาะสม (ศิริชัย กาญจนวาสี และคณะ, 2551: 192) และ สุรัสวดี ศิลปะอนันต์ (2542 : 19-22) ได้ให้แนวคิดการเปลี่ยนแปลงรากฐานของความคิด จิตใจว่าระบบการศึกษาอยู่ระหว่างการนำเอานวัตกรรมใหม่มาใช้ในการจัดการศึกษาแบบอนุรักษ์นิยม การเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาระบบการศึกษาจึงทำให้ยากลำบาก โดยหวังให้สิ่งแวดล้อมทางการศึกษามีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง และได้ตั้งคำถามว่าจะทำอย่างไรระบบการศึกษาของเราจึงจะเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ คือ เป็นหน่วยงานที่รู้จักเปลี่ยนแปลงตัวเอง ในขณะที่ปฏิบัติงานไปตามปกติไม่ใช่ว่าคอยเปลี่ยนแปลงเมื่อมีนโยบายใหม่ ๆ แต่เปลี่ยนแปลงไปตามวิถีชีวิตปกติ และได้กล่าวเสริมว่า เราต้องเปลี่ยนแปลงการศึกษา เพราะการเปลี่ยนแปลงรอบ ๆ ตัวการศึกษาต้องผลิตนักคิดและนักแก้ปัญหาที่มีวิจรรณญาณที่ดี

ในปัจจุบันพบว่าการปฏิรูปการศึกษา ยังไม่สามารถสนองต่อความต้องการของบุคคล ชุมชนสังคม และประเทศชาติ ทั้ง ๆ ที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้มีมาตรการเร่งด่วนในการส่งเสริมคุณภาพสถานศึกษาจากข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552 -2561) ระบุว่า พัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการใหม่ ที่มุ่งเน้นการกระจายอำนาจสู่สถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน ภาคเอกชนและทุกภาคส่วน มีระบบการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล มีความโปร่งใส เป็นธรรม ตรวจสอบได้ ตลอดจนมีการนำระบบและวิธีการบริหารจัดการแนวใหม่มาใช้ ควบคู่กับการสร้างผู้นำการเปลี่ยนแปลง มีการบริหารจัดการการเงินและงบประมาณที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Demand Side) ขณะที่จำนวนสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีจำนวนรวมทั้งสิ้น 32,186 แห่ง มีโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาถึง 7,096 โรงเรียน (สำนักนโยบายและแผนสำนักงานการประถมศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553, ออนไลน์) กระจายอยู่ทั่วทุกภูมิภาคของประเทศ มีความแตกต่างกันทั้งทางด้านภูมิศาสตร์ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี

ตลอดจนปัญหาของแต่ละท้องถิ่น ทำให้แนวทางการบริหารการศึกษาในรูปแบบเดิม ๆ ไม่สามารถตอบสนองต่อความต้องการการพัฒนาทั้งตัวบุคคล สังคม ประเทศชาติที่กำลังถูกผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจและสังคม (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา สำนักประเมินผลการจัดการศึกษา, 2550) และจากการศึกษา พบว่า อัตราการเรียนรู้ต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของผู้จบชั้นประถมศึกษาในรอบ 5 ปี ที่ผ่านมามีอัตราการเรียนต่อโดยเฉลี่ยประมาณร้อยละ 94.40 ภาคที่มีผู้จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้เรียนต่อมัธยมศึกษาปีที่ 1 มากที่สุดคือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและน้อยที่สุดคือภาคใต้ (สภาวะการศึกษาไทย ปี 2550/2551 ปัญหาความเสมอภาคและคุณภาพของการศึกษาไทย, 2551 : 55)

ความพยายามในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประเทศให้บรรลุเป้าหมายสมเจตนารมณ์ ที่หวังให้ผู้เรียนมีความรู้ คุณธรรม จริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข กระทรวงศึกษาธิการจึงได้แบ่งเขตตรวจราชการตามสภาพพื้นที่โดยคำนึงถึงสภาพภูมิศาสตร์ของประเทศ ภาษา วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี ตลอดจนสภาพเศรษฐกิจของคนในชุมชน เพราะสิ่งเหล่านี้จะส่งผลต่อการให้ความสำคัญ และความเอาใจใส่ของบุตรหลานในการศึกษา ตลอดจนการให้ความร่วมมือที่จะพัฒนาสถานศึกษาในพื้นที่ ที่คนในชุมชนได้อาศัยอยู่

ชุมชนแห่งการเรียนรู้ เป็นแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการเชิงคุณภาพ องค์กรภาคเอกชน และภาครัฐในประเทศไทยให้ความสนใจที่จะนำมาบริหารจัดการองค์การเพื่อมุ่งสู่คุณภาพ ไม่ว่าจะเป็นองค์กรภาคธุรกิจ หรือหน่วยงานทางการศึกษา ต่างเห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาองค์การของตนให้เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ สำหรับพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2552) กล่าวไว้ว่า "ความมุ่งหวังของชุมชนแห่งการเรียนรู้ คือสิ่งที่จะเกิดแก่นักเรียน ดังนั้น ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง (Stakeholders) ทุกฝ่ายจะต้องมีส่วนเกี่ยวข้องด้วย ซึ่งได้แก่ ครู อาจารย์ บุคลากรทางการศึกษา นักเรียน ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชน หัวหน้าสถานศึกษามีใช้ผู้ออกแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้แต่เพียงผู้เดียว หัวหน้าสถานศึกษาจะต้องเป็นผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) และสนทนาปรึกษาหารือกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง" และเสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2552) ยังได้เสนอแนวคิดในการพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ไว้ว่า "จำเป็นต้องสร้างสถานศึกษาให้เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ (School Learning Community) สถานศึกษาในฐานะที่เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ จะต้องส่งเสริมการเรียนรู้ ให้คุณค่าของการเรียนรู้ โดยอาศัยกระบวนการของความร่วมมือ และเป็น

กระบวนการที่ต่อเนื่องของครู อาจารย์ นักเรียน บุคลากรทางการศึกษา หัวหน้าสถานศึกษา ผู้ปกครองและชุมชน โดยมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ และช่วยให้ทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโรงเรียนได้ทำประโยชน์ให้แก่ชุมชนแห่งการเรียนรู้"

ดังนั้น การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษา สามารถส่งเสริมให้ทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องเกิดการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาได้อย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพให้นักเรียนและคนในชุมชนมีคุณภาพ ทันโลกทันเหตุการณ์และสามารถปรับตัวได้ดียิ่งขึ้น สอดคล้องกับทิศทางในการพัฒนาสังคมไทย สังคมโลกในปัจจุบันและอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในเขตภาคใต้ฝั่งตะวันออก
2. เพื่อศึกษาตัวบ่งชี้การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในเขตภาคใต้ฝั่งตะวันออก
3. เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงตามสภาพจริง (Concurrent Validity) ขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในเขตภาคใต้ฝั่งตะวันออกกับกลุ่มผู้รู้ชัด (Known Group)

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยด้วยการแบ่งวิธีศึกษาวิจัยออกเป็น 6 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การหาองค์ประกอบการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในเขตภาคใต้ฝั่งตะวันออก โดยการศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัย และสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้มีประสบการณ์ แล้วสังเคราะห์หาองค์ประกอบ

ตอนที่ 2 การสร้างตัวบ่งชี้การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในเขตภาคใต้ฝั่งตะวันออก โดยการสังเคราะห์จากองค์ประกอบว่าควรมีตัวบ่งชี้อะไรบ้าง แล้วสร้างเป็นข้อคำถามตามตัวบ่งชี้

ตอนที่ 3 การตรวจสอบคุณสมบัติของตัวบ่งชี้ โดยการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญ ใช้ค่าดัชนีความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity Index : CVI) จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 คน มีค่าดัชนีความเที่ยงตรงตามเนื้อหารายชื่อ (Content Validity Index for Items : I-CVI) ระหว่าง .86 - 1.00

ตอนที่ 4 การทดลองใช้แบบสอบถาม ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้จากการวิเคราะห์หาค่าดัชนีความเที่ยงตรงตามเนื้อหาในระดับที่เหมาะสม ไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหาร ครูผู้รับผิดชอบหัวหน้างานวิชาการและหัวหน้างานบุคลากร ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สงขลา เขต 1 จำนวน 40 คน เพื่อหาอำนาจจำแนกและความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) พบว่า มีความเชื่อมั่นที่ .98

ตอนที่ 5 การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการในการเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในจังหวัด ชุมพร สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช และพัทลุง ในปีการศึกษา 2554 จำนวน 375 โรงเรียน

ผู้ให้ข้อมูลการวิจัย คือ ผู้บริหาร ครูผู้รับผิดชอบหัวหน้างานวิชาการและหัวหน้างานบุคลากร โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในจังหวัด ชุมพร สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช และพัทลุง จำนวน 1125 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อคำนวณค่าสถิติพื้นฐาน คือ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การวิเคราะห์องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ใช้เทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis : EFA) โดยใช้การวิเคราะห์ด้วยวิธีสกัดปัจจัย (Principal Component Analysis : PCA) และใช้วิธีการหมุนแกนแบบ ออโธโกนอล (Orthogonal) ด้วยวิธีแวร์ิเมกซ์ (Varimax)

ตอนที่ 6 การทดสอบกับกลุ่มผู้รู้ชัด (Known Group) เป็นผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาที่มีผลการประเมินคุณภาพทางการศึกษาจาก สมศ.รอบที่สอง ในระดับ ดีถึงดีมากทุกมาตรฐาน จำนวน 30 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง ผู้วิจัยนำตัวบ่งชี้ที่ได้จากการวิเคราะห์ ในตอนที่ 5 มาพัฒนาเป็นเครื่องมือใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มผู้รู้ชัด ลักษณะของเครื่องมือเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวบ่งชี้ในแต่ละองค์ประกอบที่สะท้อนถึงการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ เป็นข้อคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่า ที (t-test) โดยการเปรียบเทียบระดับค่าเฉลี่ยของตัวบ่งชี้ที่ได้กับเกณฑ์ประเมินค่าที่ระดับมาก ($\mu = 3.50$) ตามการแปลความหมายค่าเฉลี่ยแบบอิงเกณฑ์ (Criterion Reference) เพื่อยืนยันว่าตัวบ่งชี้ที่ค้นพบในการวิจัยนี้ มีความเที่ยงตรงตามสภาพจริง (Concurrent Validity)

สรุปผล และอภิปรายผล

สรุปผล

ผลการวิจัยเพื่อศึกษาองค์ประกอบการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในเขตภาคใต้ฝั่งตะวันออก จากการศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในเขตภาคใต้ฝั่งตะวันออก ประกอบด้วย 11 องค์ประกอบ 90 ตัวบ่งชี้ และเมื่อดำเนินการในขั้นการค้นหาตัวบ่งชี้โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis : EFA) การวิเคราะห์ด้วยวิธีสกัดปัจจัย (Principal Component Analysis : PCA) ผลที่ได้คือ 11 องค์ประกอบ 85 ตัวบ่งชี้ แต่ละองค์ประกอบมีจำนวนตัวบ่งชี้ ดังนี้ องค์ประกอบการแบ่งปันอำนาจ มี 8 ตัวบ่งชี้ ตัวบ่งชี้ที่สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญในระดับมากที่สุดคือ ผู้บริหารสร้างแรงจูงใจให้คณะครูทำงานด้วยการให้เกียรติซึ่งกันและกัน องค์ประกอบการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มี 7 ตัวบ่งชี้ ตัวบ่งชี้ที่สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญในระดับมากที่สุดคือ มีการชักถามโดยใช้การสื่อสาร 2 ทางรับฟังปัญหาต่าง ๆ ของบุคลากรในสถานศึกษาองค์ประกอบการส่งเสริมภาวะผู้นำ มี 8 ตัวบ่งชี้ ตัวบ่งชี้ที่สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญในระดับมากที่สุดคือ มีการส่งเสริมภาวะผู้นำให้แก่ผู้เรียนในโอกาสต่าง ๆ องค์ประกอบค่านิยมและวิสัยทัศน์เพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียน มี 9 ตัวบ่งชี้ ตัวบ่งชี้ ที่สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญในระดับมากที่สุดคือ สร้างค่านิยมโดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำรงชีวิตประจำวัน องค์ประกอบค่านิยมและวิสัยทัศน์เพื่อการทำงานร่วมกันของบุคลากร มี 10 ตัวบ่งชี้ ตัวบ่งชี้ที่สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญในระดับมากที่สุดคือ มีการนำข้อมูลมาใช้ในการจัดลำดับความสำคัญของงานเพื่อให้งานบรรลุตามวิสัยทัศน์ที่วางไว้ องค์ประกอบการเรียนรู้ร่วมกัน มี 10 ตัวบ่งชี้ ตัวบ่งชี้ที่สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญในระดับมากที่สุดคือ มีการพัฒนาทักษะการสื่อสารเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่ดี องค์ประกอบการประยุกต์ความรู้เพื่อประโยชน์ของผู้เรียน มี 4 ตัวบ่งชี้ ตัวบ่งชี้ที่สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญในระดับมากที่สุดคือ คณะครูมีการประยุกต์ความรู้ใหม่ในการทำงาน องค์ประกอบโครงสร้างทางกายภาพที่สนับสนุน มี 8 ตัวบ่งชี้ ตัวบ่งชี้ ที่สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญในระดับมากที่สุดคือ มีการจัดโครงสร้างงานให้มีผู้รับผิดชอบด้านอาคารสถานที่ องค์ประกอบโครงสร้างทางทรัพยากรบุคคล มี 9 ตัวบ่งชี้ ตัวบ่งชี้ที่สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญในระดับมากที่สุดคือ บุคลากรในสถานศึกษามีการยอมรับในความรู้ความสามารถด้านต่าง ๆ ของผู้ร่วมงานเป็นอย่างดีองค์ประกอบ

ที่การแลกเปลี่ยนเรียนรู้แนวปฏิบัติที่ดีร่วมกัน มี 5 ตัวบ่งชี้ ตัวบ่งชี้ที่สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญในระดับมากที่สุดคือ ผู้บริหารเป็นที่ปรึกษาให้คณะครูได้มีความก้าวหน้าในวิชาชีพ และองค์ประกอบการให้ข้อมูลย้อนกลับ มี 7 ตัวบ่งชี้ ตัวบ่งชี้ที่สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญในระดับมากที่สุดคือคณะครูร่วมกันจัดทำระบบข้อมูลผู้เรียนเป็นรายบุคคลแล้วแลกเปลี่ยนกันเพื่อแก้ปัญหาผู้เรียน ในจำนวน 85 ตัวบ่งชี้ มีตัวบ่งชี้ที่สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญมากที่สุด 2 ตัวบ่งชี้คือ สร้างค่านิยมโดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำรงชีวิตประจำวันและมีการนำข้อมูลมาใช้ในการจัดลำดับความสำคัญของงานเพื่อให้งานบรรลุตามวิสัยทัศน์ที่วางไว้

ผลการวิเคราะห์เพื่อยืนยันความเที่ยงตรงตามสภาพจริง (Concurrent Validity) ขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้กับกลุ่มที่รู้จัก (Known Group) พบว่าตัวบ่งชี้ที่สะท้อนถึงการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในเขตภาคใต้ฝั่งตะวันออกอยู่ในระดับมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ทุกตัวบ่งชี้ สามารถยืนยันได้ว่าตัวบ่งชี้ทั้ง 85 ตัวบ่งชี้ มีความเที่ยงตรงตามสภาพจริง

อภิปรายผล

ผลการศึกษาองค์ประกอบการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในเขตภาคใต้ฝั่งตะวันออก มีประเด็นในการอภิปรายผล ดังนี้การเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในเขตภาคใต้ฝั่งตะวันออก ประกอบด้วย 11 องค์ประกอบ คือ

1. องค์ประกอบการแบ่งปันอำนาจ ซึ่งเน้นการแบ่งปันอำนาจของผู้บริหาร ให้คณะครูได้มีส่วนร่วมในการเสนอข้อมูล ข่าวสาร และร่วมแสดงความคิดเห็นในการพัฒนาสถานศึกษา
2. องค์ประกอบการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ซึ่งเน้นให้คณะครูมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในประเด็นต่าง ๆ และนำความคิดเห็น มาใช้ในการตัดสินใจ
3. องค์ประกอบการส่งเสริมภาวะผู้นำ ซึ่งเน้นการส่งเสริมการเป็นผู้นำให้คณะครูได้มีความก้าวหน้าในวิชาชีพ และส่งเสริมให้นักเรียนมีแรงจูงใจใฝ่รู้ ใฝ่เรียน
4. องค์ประกอบค่านิยมและวิสัยทัศน์เพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งเน้นค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วมกันของคณะครู และนักเรียนโดยเฉพาะการสร้างค่านิยมการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำรงชีวิตประจำวัน

5. องค์ประกอบค่านิยมและวิสัยทัศน์เพื่อการทำงานร่วมกันของบุคลากร ซึ่งเน้นค่านิยมและวิสัยทัศน์เพื่อทำงานร่วมกันให้สำเร็จตามเป้าหมายของสถานศึกษา และการแบ่งปันประสบการณ์

6. องค์ประกอบการเรียนรู้ร่วมกัน ซึ่งเน้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันของคณะครู ด้วยวิธีการที่หลากหลาย และต่อเนื่อง

7. องค์ประกอบการประยุกต์ความรู้เพื่อประโยชน์ของผู้เรียน ซึ่งเน้นการร่วมมือกันของคณะครู และการแสวงหาข้อมูลใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน

8. องค์ประกอบโครงสร้างทางกายภาพ ซึ่งเน้นอาคารสถานที่ที่สะอาด มีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนการสอน และความสะอาดปลอดภัย

9. องค์ประกอบโครงสร้างทางทรัพยากรบุคคล ซึ่งเน้นการมีความสัมพันธ์ที่ดี มีความเอื้ออาทร และการยกย่องซึ่งกันและกัน

10. องค์ประกอบการแลกเปลี่ยนเรียนรู้แนวปฏิบัติที่ดีร่วมกัน ซึ่งเน้นการเปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานสะท้อนผลการปฏิบัติได้อย่างกว้างขวาง และให้คณะครูได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์จากหน่วยงานอื่น

11. องค์ประกอบการให้ข้อมูลย้อนกลับ ซึ่งเน้นการให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้ร่วมงาน และการสำรวจความพึงพอใจในการจัดการจากคณะครูและชุมชน

ผลการศึกษารายองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ที่ค้นพบการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในเขตภาคใต้ฝั่งตะวันออก สะท้อนให้เห็นว่า การสร้างค่านิยมโดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำรงชีวิตประจำวัน มีความจำเป็นเพราะผู้เรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาไม่ได้มุ่งหวังในความเป็นเลิศทางวิชาการและศึกษาต่อในระดับสูง เมื่อสำเร็จการศึกษาภาคบังคับก็จะออกไปประกอบอาชีพเป็นส่วนใหญ่ สำหรับความต้องการในการทำงานของบุคลากร ต้องการให้มีการนำข้อมูลมาใช้ในการจัดลำดับความสำคัญของงานเพื่อให้งานบรรลุตามวิสัยทัศน์ที่วางไว้

ผลการวิจัยสอดคล้องกับ แนวคิดการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีเจตนาจะพัฒนาคนให้มีการศึกษาตลอดชีวิต โดยสถานศึกษา สถาบันครอบครัว องค์การชุมชน สถาบันศาสนา ร่วมมือกันโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา สอดคล้องกับแนวคิดของเสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ (2552) ที่อธิบายไว้ว่า หัวหน้าสถานศึกษาจะต้องพัฒนาโรงเรียนให้เป็นชุมชนของผู้เรียน ภายในสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมของโรงเรียน การสร้างโรงเรียนให้สามารถตอบสนองและให้บริการผู้เรียนทุกคนนั้นไม่สำเร็จด้วยการกระทำของหัวหน้า

สถานศึกษาแต่เพียงลำพัง สถานศึกษาจำเป็นต้องส่งเสริมการเรียนรู้ ไม่ใช่เฉพาะการเรียนรู้ของนักเรียนเท่านั้น แต่จะต้องส่งเสริมการเรียนรู้ของทุกคนในชุมชน รวมทั้งครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา สอดคล้องกับ ลีวรี พิศุทธิ์สินธพ (2553) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องรูปแบบการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพในสถาบันอุดมศึกษาคาทอลิก พบว่ารูปแบบการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ มี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ภาวะผู้นำแบบสนับสนุนและภาวะผู้นำแบบมีส่วนร่วม มีความเป็นไปได้สำหรับแนวทางในการปฏิบัติจริงนั้น มี 3 ประการ คือ มีการแบ่งปันอำนาจ มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และมีการส่งเสริมการพัฒนาภาวะผู้นำ 2) ค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วม มีความเป็นไปได้สำหรับแนวทางในการปฏิบัติจริง มี 2 ประการ คือ มีค่านิยมและวิสัยทัศน์เพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียน และมีค่านิยมและวิสัยทัศน์เพื่อการทำงานร่วมกันของบุคลากร 3) การเรียนรู้ร่วมกันและการประยุกต์การเรียนรู้ มีความเป็นไปได้สำหรับแนวทางในการปฏิบัติจริง มี 2 ประการ คือ มีการเรียนรู้ร่วมกัน และมีการประยุกต์ความรู้เพื่อประโยชน์ของผู้เรียน 4) สภาพการณ์ที่สนับสนุน ซึ่งความเป็นไปได้สำหรับแนวทางในการปฏิบัติจริงมี 2 ประการ คือ มีโครงสร้างทางกายภาพ และมีโครงสร้างทางทรัพยากรบุคคล 5) แนวปฏิบัติที่ดีร่วมกัน มีความเป็นไปได้สำหรับแนวทางในการปฏิบัติจริงมี 2 ประการ คือ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และมีการให้ข้อมูลย้อนกลับ และ 6) ความเป็นเลิศแห่งความเป็นมนุษย์มีความเป็นไปได้สำหรับแนวทางในการปฏิบัติจริงมี 2 ประการ คือ มีการพัฒนามิติบุคคล และมีการพัฒนามิตีสังคม สอดคล้องกับการศึกษาของ วัตคินส์และมาร์ซีค (Watkins & Marsiek, 1999 : 78-87, อ้างถึงใน สุนทร โคตรบรรเทา, 2551 : 90-93) เสนอแนวทางพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้มี 10 ประการ ได้แก่ 1) สร้างโอกาสการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง 2) ส่งเสริมการซักถามและสนทนา 3) ส่งเสริมความร่วมมือละการเรียนรู้เป็นหมู่คณะ 4) สร้างระบบเพื่อจับและแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ 5) สร้างพลังให้บุคคลไปสู่วิสัยทัศน์การร่วมมือ 6) เชื่อมโยงองค์กรให้เข้ากับสภาพแวดล้อม 7) ให้ภาวะผู้นำเชิงยุทธวิธีเพื่อการเรียนรู้ 8) เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือ 9) เวลาเป็นทรัพยากรแห่งการเรียนรู้ และ 10) หลักศึกษาศาสตร์ที่หลากหลาย

สอดคล้องกับ ดัทไวเลอร์เลอร์ (Duttweiler, 1990) ที่ได้ศึกษางานวิจัยต่าง ๆ เกี่ยวกับประสิทธิผลของโรงเรียน โดยสรุปว่า โรงเรียนที่มีประสิทธิผล มีคุณลักษณะ ดังนี้ 1) โรงเรียนที่มีประสิทธิผลเป็นโรงเรียนที่ยึดเอานักเรียนเป็นศูนย์กลาง 2) โรงเรียนที่มีประสิทธิผลมีโปรแกรมหรือหลักสูตรทางวิชาการที่ดีและมีคุณภาพ 3) โรงเรียนที่มีประสิทธิผลจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน 4) โรงเรียนที่มีประสิทธิผลมีบรรยากาศของโรงเรียน

ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ 5) โรงเรียนที่มีประสิทธิผลส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครู อาจารย์ 6) โรงเรียนที่มีประสิทธิผลมีการพัฒนาบุคลากรอย่างกว้างขวาง 7) โรงเรียนที่มีประสิทธิผลมีภาวะผู้นำแบบแบ่งปัน (Shared Leadership) ผู้นำทางการเรียนการสอนมิได้อยู่ที่อาจารย์ใหญ่เท่านั้น แต่คณะครู อาจารย์ก็มีภาวะผู้นำทางการเรียนการสอนด้วย 8) โรงเรียนที่มีประสิทธิผลส่งเสริมการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ 9) โรงเรียนที่มีประสิทธิผลเกี่ยวข้องกับ ผู้ปกครองและชุมชนและสอดคล้องกับการศึกษาของเซอร์จิโอเวนี (Sergiovanni, 2009) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับคุณภาพของโรงเรียนนำไปสู่คุณภาพของการเรียนรู้ มีงานวิจัยที่แสดงว่า กฎเกณฑ์สำคัญดอกหนึ่งของคุณภาพของโรงเรียน คือ ปริมาณและชนิดของภาวะผู้นำของ อาจารย์ใหญ่ นอกจากนั้นยังมีงานวิจัยอีกหลายฉบับในสหรัฐอเมริกาที่แสดงว่า อาจารย์ใหญ่ มีอิทธิพลโดยตรงต่อประสิทธิผลของโรงเรียน พฤติกรรมของอาจารย์ใหญ่ มีอิทธิพล โดยตรงต่อบรรยากาศของโรงเรียนและการจัดโครงสร้างหรือจัดองค์การในการเรียนการสอน เช่น ขนาดของชั้นเรียน ขนาดของโรงเรียน เวลาที่ใช้เพื่อการเรียนการสอน การจัดหลักสูตร การพัฒนาบุคลากร และการประเมินบุคลากร ปัจจัยเหล่านี้มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน งานวิจัยยังยืนยันว่า ตัวบ่งชี้ต่าง ๆ เกี่ยวกับประสิทธิผลของ โรงเรียน โดยชี้ให้เห็นว่า ตัวแปรต้นคือพฤติกรรมของอาจารย์ใหญ่ มีอิทธิพลต่อตัวแปรกลาง เช่น บรรยากาศของโรงเรียน การจัดองค์การเพื่อการเรียนรู้ ซึ่งส่งผลต่อตัวแปรตาม คือ ผลของโรงเรียน ได้แก่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน อีกทั้งสอดคล้องกับข้อเสนอแนะของลิเบอร์แมน (Lieberman, 2009) ที่ได้วิจัยเกี่ยวกับคณิตศาสตร์ศึกษาในโรงเรียน สหรัฐอเมริกา โดยใช้โรงเรียนเป็นกรณีศึกษา จากผลการวิจัย พบว่า การมีส่วนร่วมของครู อาจารย์ในสถานศึกษาที่เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ นั้น ช่วยให้คณะครูมีความรู้ ความเข้าใจ ในการพัฒนาสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ประสิทธิภาพของชุมชนแห่งการเรียนรู้ เป็นผลมาจาก คณะครูที่มีค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วมกัน มีใจเปิดกว้าง เชื่อถือและสนับสนุนซึ่งกันและกัน การมีสิทธิและการออกเสียงของผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholders) จะช่วยเพิ่มศักยภาพ ในการพัฒนาการสอนและการเรียนรู้ของนักเรียน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้

1. ผู้บริหารการศึกษาระดับสูงสามารถนำองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ที่เป็นผลจากการวิจัยไปกำหนดเป็นนโยบายเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาและสถานศึกษาอื่น ๆ ได้
2. ผู้บริหารโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสามารถนำองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ไปกำหนดเป็นแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาได้
3. สถานศึกษาที่ไม่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสามารถประยุกต์องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสังกัด นั้น ๆ ได้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษารายละเอียดองค์ประกอบและตัวบ่งชี้เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาโดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเฉพาะนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
2. ตัวบ่งชี้ทั้ง 85 ตัวบ่งชี้ที่สะท้อนถึงการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในเขตภาคใต้ฝั่งตะวันออก ควรศึกษาเปรียบเทียบกับสถานศึกษาในสังกัดอื่น ๆ เช่น สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เพื่อตรวจสอบความเปลี่ยนแปลงของตัวบ่งชี้
3. ควรศึกษาเปรียบเทียบระหว่างสถานศึกษาที่ตั้งในเขตชุมชนเมืองและเขตชนบท เพื่อตรวจสอบความเปลี่ยนแปลงของตัวบ่งชี้
4. ควรศึกษาและจัดทำคู่มือประกอบการนำองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ที่ได้จากการศึกษาไปใช้เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้

เอกสารอ้างอิง

- กนกภรณ์ ชูเชิด. (2547). **สรุปการเรียบเรียงวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ : โครงการวิจัยและการพัฒนาชีวิตสาธารณะท้องถิ่นน่าอยู่**. กรุงเทพฯ : มูลนิธิชุมชนท้องถิ่นพัฒนา.
- ชูชาติ พ่วงสมจิตร. (2546). "การจัดการสถานศึกษา. " **ประมวลสาระชุดวิชาสถานศึกษา กับชุมชน**. หน่วยที่ 12 หน้า 1-49. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. (2542). **ราชกิจจานุเบกษา** เล่มที่ 116, ตอนที่ 74ก.
- สิวรี พิศุทธิ์สินธพ. (2553). **รูปแบบการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพในสถาบันอุดมศึกษาคาทอลิก**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต. (สาขาการบริหารการศึกษา). นครราชสีมา : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2538). **คู่มือการดำเนินงานสำหรับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, สำนักประเมินผลการจัดการศึกษา, (2550). **รายงานการสังเคราะห์สภาวะการณ์และปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาไทย**. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด วี.ซี.ที. คอมมิวนิเคชั่น.
- _____. (2548). **รายงานผลการติดตามผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาตามมติคณะรัฐมนตรี**. กรุงเทพฯ : บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- สำนักปฏิรูปการศึกษา (2545). **การพัฒนาตัวบ่งชี้สำหรับประเมินคุณภาพการบริหารจัดการเขตพื้นที่การศึกษา**. กรุงเทพฯ : ชารอักษร.
- เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์. (2552). "ชุมชนแห่งการเรียนรู้." **สารานุกรมวิชาชีพครู เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเนื่องในโอกาสสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 80 พรรษา**. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา.
- _____. (2554). "ความเที่ยงตรงตามเนื้อหา." นครราชสีมา : คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล.
- สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์. **ผู้นำสถานศึกษากับการสร้างโรงเรียนแห่งการเรียนรู้**. (ออนไลน์). สืบค้นเมื่อวันที่ 7 มีนาคม 2554, จาก <http://suthep.ricr.ac.th>
- Brundrett, Mark and Rhodes, Christopher. (2011). **Leadership for Quality and Aecountability in Education**. London : Routledge.

- Duke, L. (2004). **The Challenges of Educational Change**. Virginia Perason Education, Inc.
- Hoy, W.K. and Miskel, C.G. (2008). **Educational Administration : Theory Research, And Practice**. 8thed. McGraw-Hill, Inc.
- Johnston, C and Caldwell, B. (2001). Leadership and Organizational Learning in the Quest for World Class School. **The International Journal of Educational Management**. 15(2) : 94-103.
- Lieberman, J. (2009). Reinventing Teacher Professional Norms and Identities : The Role of Lesson Study and Learning Communities. **Professional Devenlopment in Education**, 35 (1) : 151 – 167.
- Lunenburg, F.C. and Ornstein, A.C. (2004). **Educational Administration : Concepts and Practices**. Lunenburg : Wadsworth, a division of Thomson Learning, Inc.
- Smith, J. and Barty, L. (2004). **Adult Learners in the Workplace. : On-line Learning and Communitiesof Practice**, 25(1), 107-124.
- Senge, Peter M. (2006). **Peter Senge and the Learning Organization**. [On-line]. Accessed 12 February, Available from <http://www.infed.org/thinkers/senge.htm>.
- Sergiovanni, Thomas J. (2009). **The Principalship**. 6 th ed. Boston : Pearson.
- Taylor, B.O. (2002). The Effective **School Process : Alive and Well, Phi Delta Kappan**. 83 (5) : 375 – 378